

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ

Кафедра ґрунтознавства і охорони ґрунтів ім. проф. М.К. Шикули

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Декан факультету
землепорядкування
Гарас ЄВСЮКОВ
" " " 2024 р.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри ґрунтознавства та
охорони ґрунтів ім. проф. М.К.
Шикули

Протокол № 8 від 24.05.2024р.

Завідувач кафедри, професор
Віктор ЗАБАЛУЄВ
" " " 2024 р.

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП «Геодезія та землеустрій»,
професор

Іван КОВАЛЬЧУК

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

“ҐРУНТОЗНАВСТВО З ОСНОВАМИ ГЕОБОТАНІКИ”
денна форма скороченого терміну навчання

Спеціальність 193 — Геодезія та землеустрій

Освітня програма: Геодезія та землеустрій

Факультет Землепорядкування

Розробник: к.с.-г.н., доцент

Лариса КУЧЕР

Київ — 2024

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

Кафедра ґрунтознавства і охорони ґрунтів ім. проф. М.К. Шикули

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Декан факультету
землевпорядкування

_____ Тарас ЄВСЮКОВ
"___" _____ 2024 р.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри ґрунтознавства та
охорони ґрунтів ім. проф. М.К.

Шикули_

Протокол № 8 від 24.05.2024р.

Завідувач кафедри, професор

_____ Віктор ЗАБАЛУСВ
"___" _____ 2024 р.

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП «Геодезія та землеустрій»,
професор

_____ Іван КОВАЛЬЧУК

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ**

“ҐРУНТОЗНАВСТВО З ОСНОВАМИ ГЕОБОТАНІКИ”

денна форма скороченого терміну навчання

Спеціальність 193 — Геодезія та землеустрій

Освітня програма: Геодезія та землеустрій

Факультет Землевпорядкування

Розробник: к.с.-г.н., доцент

Лариса КУЧЕР

Вступ

Мета практики: Реальне пізнання студентами ґрунту як особливого тіла природи, складового компоненту біосфери, основного і незамінного засобу виробництва у сільському господарстві, предметом оцінки і моніторингу в галузі землевпорядкування. Це пізнання повинно сприйматись в ракурсі останніх наукових досягнень і екологічних знань про ґрунтове вкриття.

Завданням практики є освоєння таких питань:

- 1) вивчення факторів ґрунтоутворення досліджуваних територій та їх вплив на формування і розвиток ґрунтів;
- 2) ознайомлення з природними ландшафтами рослинним покривом поліської зони (змішані ліси, борові тераси, заплави рік, моренно-зандрові рівнини) і лісостепової зони (лісо-лучні, лучні, степові), проведення їхнього геоботанічного і ґрунтового дослідження та встановлення взаємозв'язку рослинного покриву із утворенням різних типів ґрунтів;
- 3) дослідження закономірностей залягання ґрунтів на різних елементах рельєфу, з визначенням довжини, крутості схилу та його експозиції;
- 4) практичне освоєння морфолого-генетичного аналізу ґрунтів в польових умовах та їх діагностика;
- 7) освоїти геоботанічні дослідження та з'ясовувати й аналізувати індикаційні властивості видів і фітоценозів, що є показниками певних умов їх місцезростання та суттєвого впливу на формування і розвиток різних типів ґрунтів;
- 8) виявлення причин розвитку ерозійних процесів, заболочування, переущільнення.

Після закінчення практики студенти готують звіт ілюстрований фотографіями, мікромонолітами, описами ландшафтів, ґрунтів і рослинності та захищають його під час заліку в аудиторії.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК):

ІК1. Здатність розв'язувати практичні проблеми професійної діяльності у садівництві і виноградарстві або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів ґрунтознавчої науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК1. Здатність використовувати базові знання зі спеціалізованих підрозділів аграрної науки (плодівництво, овочівництво, виноградарство, ягідництво, грибівництво, рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, ґрунтознавство, механізація, захист рослин).

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН6. Демонструвати знання й розуміння фундаментальних розділів природничих і математичних наук в обсязі, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених освітньою програмою;

Бази практик

Місце проведення: Околиці міста Київ, навчальна лабораторія кафедри ґрунтознавства та охорони ґрунтів ім. проф. М.К. Шикули НУБіП України.

Загальна ємність практики складає 30 годин (2 кредита).

Зміст практики:

Навчальна практика є першим етапом професійної підготовки студентів до трудової діяльності та закріплення знань з ґрунтознавства та геології і геоморфології. Її проводять на першому курсі після освоєння відповідної профільної дисципліни – ґрунтознавство з основами геоботаніки. Зміст програми відображає мету, завдання практики та методичне забезпечення їх вирішення

Таблиця 1.

Орієнтовний тематичний план

Назва теми	Кількість годин		
	всього	у полі	самостійна робота
Тема 1. Огляд геоморфологічних особливостей території проведення практики.	5	5	
Тема 2. Закладка розрізу, опис факторів , умов та процесів ґрунтоутворення, вивчення будови профілю та морфологічних властивостей ясно-сірого опідзоленого ґрунту на карбонатній морені. Відбір зразків ґрунту та рослин	6	5	1
Тема 3. Закладка розрізу, опис факторів , умов та процесів ґрунтоутворення, вивчення будови профілю та морфологічних властивостей дерново-підзолистого ґрунту на водно-льодовикових відкладах. . Відбір зразків ґрунту та рослин.	6	5	1
Тема 4. Закладка розрізу, опис факторів , умов та процесів ґрунтоутворення, вивчення будови профілю та морфологічних	6	5	1

властивостей дерново-сильнопідзолистого ґрунту на водно-льодовикових відкладах. Відбір зразків ґрунту та рослин			
Тема 5. Закладка розрізу, опис факторів, умов та процесів ґрунтоутворення, вивчення будови профілю та морфологічних властивостей приховано-підзолистого ґрунту. Відбір зразків ґрунту та рослин. Формування звіту з практики. Оформлення гербарію, ґрунтових мікромонологів. Опис факторів ґрунтоутворення та ґрунтоутворних процесів. Підведення підсумків практики у формі отримання заліку з навчальної практики після захисту звіту з практики	8	5	3

Індивідуальні завдання:

Кожен студент веде польовий щоденник де вказуються: опис факторів ґрунтоутворення по кожному ґрунту окремо, морфологічний опис ґрунту (з індексами і потужністю генетичних горизонтів (за Туренко О.М.), мазок ґрунту наноситься перед вказуванням індексу генетичного горизонту.

Кожен студент самостійно дає повну назву ґрунту із врахуванням гранулометричного складу, тип, рід, вид, різновидність, розряд.

Методичні рекомендації:

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2832>

1. Кучер Л.І. Ґрунтознавство: Навч. посібник/ Л.І. Кучер.- К.-2017, 482 с.
2. Кучер Л.І. Ґрунтознавство з основами землекористування: Навч. посібник / За ред. Д.Г. Тихоненка. – К.: Вища освіта, 2003. – 287.
3. Гнатенко О.Ф., Петренко Л.Р., Капштик М.В. та ін. Ґрунтознавство: Лабораторний практикум. – К.: НАУ, 2000. – 170 с.

Матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення практики студентів

1. 10% HCl;
2. Сантиметр чи рулетка;
3. Лопати штикові;
4. Зошити в клітинку, олівці прості;
5. Пакети для відбору зразків ґрунту.
6. Лупа.

Вимоги до написання звіту:

Протягом усього терміну практики студент веде польовий журнал, в якому робить опис факторів ґрунтоутворення, прив'язку розрізу і морфологічний опис з мазками кожного профілю ґрунту. Журнал здається разом зі звітом. Звіт про практику кожен студент складає індивідуально. Зміст його обумовлений програмою практики і відображає все, що студент вивчив, дослідив за період практики. Звіт з практики студенти подають керівникові після закінчення практики у встановлений час. Звіт оформляється за допомогою редактора MS Word з такими параметрами: формат паперу – А4, береги: зверху, знизу – 2 см, зліва – 2.5 см, справа – 1.5 см, інтервал – полуторний, шрифт – Times New Roman з розміром. Загальний об'єм звіту близько 20 сторінок.

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ:

Протягом усього терміну практики студент веде польовий журнал, в якому робить опис факторів ґрунтоутворення, прив'язку розрізу і морфологічний опис з мазками кожного профілю ґрунту. Журнал здається разом зі звітом. Звіт про практику кожен студент складає індивідуально. Зміст його обумовлений програмою практики і відображає все, що студент вивчив, дослідив за період практики. Звіт з практики студенти подають керівникові після закінчення практики у встановлений час. Звіт оформляється за допомогою редактора MS Word з такими параметрами: формат паперу – А4, береги: зверху, знизу – 2 см, зліва – 2.5 см, справа – 1.5 см, інтервал – полуторний, шрифт – Times New Roman з розміром. Загальний об'єм звіту близько 20 сторінок.

Форми та методи контролю

Підсумки навчальної практики підводяться у формі складання індивідуального заліку викладачу. До заліку допускаються студенти, які повністю виконали програму навчальної практики і подали звітну документацію. Кожний студент працює індивідуально. Усі роботи студент виконує самостійно під керівництвом викладача. Кожен студент веде щоденник з практики та готує звіт про проходження практики з фотокаталогом об'єктів дослідження, узагальнює результати роботи та робить висновки. З навчальної практики студент отримує залік за 100-бальною шкалою.

Рекомендовані джерела інформації:

1. Кучер Л.І. Войцехівська О.В. Методичні вказівки до виконання лабораторних та самостійних робіт для студентів ОС “Бакалавр”, за спеціальністю 203 «Садівництво та виноградарство» освітньої програми «Садівництво та виноградарство». К.: 2022. – 160с.

2. Кучер Л.І. Грунтознавство з основами геології: Навч. посібник. – К.: НУБіП України, 2019. – 470 с.

5. Геологія з основами мінералогії: https://learn.ztu.edu.ua/pluginfile.php/10393/mod_resource/content/1/Тихоненко_ГЕОЛОГІЯ_З_ОСНОВАМИ_МІНЕРАЛОГІЇ.pdf

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Факультет землевпорядкування

З В І Т

за навчальну практику із ґрунтознавства

(Повна назва підрозділу, населений пункт, район, область)

студента _____ курсу _____ групи.

факультет землевпорядкування

(Прізвище, ім'я та по-батькові студента)

Перевірів: канд. с.-г. наук, доцент **Кучер Л.І.**

Київ – 2024

Вступ.

Мета і завдання практики.

1. Загальні відомості про фактори ґрунтоутворення: клімат; рослинний та тваринний світ; рельєф і гідрологічні умови; материнські породи; господарська діяльність людини.

2. Ґрунтові режими і процеси ґрунтоутворення. підзолистий, дерновий і болотний процеси; водний, тепловий, повітряний і поживний режими ґрунтів які вивчали;

3. Морфолого-генетичний аналіз і будова типів ґрунтів.

4. Характеристика властивостей ґрунтів водно-фізичні властивості; фізико-хімічні властивості.

5. Агроекономічна оцінка ґрунтів території, шляхи поліпшення їх родючості.

Висновки.

Список використаної літератури.

Бланк опису ґрунтового профілю:

Морфологічні ознаки генетичних горизонтів: забарвлення, відтінок, зволоження, скелетність, відсоток, гранулометричний склад, структура, пористість, консистенція (твердість, пластичність, липкість, текучість), новоутворення, включення, підґрунтові води, поширення грибниці й мезофауни, кількість, товщина й характер поширення коренів, характер і лінія переходу між горизонтами.

20	
40	
60	
80	
100	
120	
140	
160	
180	
200	